

تأثیر آموزه های مکتب فلسفی اصفهان بر معماری مساجد شیعه

الهام صالح^۱ / سارا هرزندی^۲ / شهلا غفاری جباری^۳

چکیده:

مکتب فلسفی اصفهان که در شرایط شکوفایی اندیشه شیعه به بار نشست، هنر را که مساعدترین زمینه و بستر برای تبلور اندیشه ها و مضامین عالی تفکر اسلامی در همه ادوار بوده است، تحت تأثیر قرار داد. وجود رابطه بین هنرهای مختلف، از جمله معماری که عینی ترین زمینه برای نمود و ظهور تفکرات اسلامی است، بستر مادی مناسبی را برای ظهور آموزه های مکتب فلسفی اصفهان مهیا نمود. اوج اعتلا و شکوفایی آموزه های این مکتب را می توان در ساحت مساجد شیعه جستجو کرد. از این رو این نوشتار بر آن است تا با بررسی شاهکار هنر و معماری اسلامی و شیعه این سرزمین، مسجد امام اصفهان، به بررسی تأثیر آموزه های مکتب فلسفی اصفهان بر معماری مساجد شیعه بپردازد. بررسی مکتب فلسفی اصفهان این سؤالات را مطرح می کند که شکل گیری آموزه های این مکتب بر مبنای چه مفاهیمی بوده است؟ به چه صورتی مفاهیم نظری منتج از آموزه های این مکتب در معماری مساجد شیعه تأثیر گذارده است؟ در این مقاله از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی و جمع آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه ای، به همراه مطالعات میدانی بهره گرفته شده است. نتایج حاصل از این پژوهش مفاهیم اصالت وجود، حرکت جوهری و عالم مثال را به عنوان مهم ترین آموزه های مکتب فلسفی اصفهان معرفی می کند که همواره نقش مهمی در تجسم و عینیت بخشیدن به کالبد معماری مساجد شیعه داشته اند.

واژگان کلیدی: مکتب فلسفی اصفهان، آموزه های مکتب فلسفی اصفهان، اصالت وجود، حرکت جوهری، عالم مثال، مساجد شیعه، مسجد امام اصفهان.

۱- کارشناس ارشد معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران
۲- دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه هنر اصفهان، ایران
۳- کارشناس ارشد معماری، دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران